

JOAN F. MIRA

“De muntanyes i planes, valls i turons, boscos i rocam, en podem veure molts encara tal com els ha fet la geologia, en la seua bellesa natural, intactes. D’espais de costa, del lloc únic on es troben la terra i la mar, ja no en podem contemplar gairebé cap ni un tal com han estat sempre, i si encara en queda un pam de lliure, ja ens afanyem a completar la destrossa”

Des del mar

Alguns vespres d’aquest estiu, uf, ja gairebé acabat, he mirat una sèrie de la nostra estimada TV3 –felicitats, vint anys!– amb un títol ben suggerent: *Catalunya des del mar*. Ben filmat, imatges més o menys previsibles, comentaris amb poca substància: tot és bonic, tot és preciós, a Catalunya des del mar, les costes, les roques, les platges, els pins, tot una meravella, o això devien pensar el director i el redactor del programa. Doncs, no senyor: Catalunya des del mar és un desastre, una desgràcia implacable. Els filmadors podien haver filmat a l’hivern, i qui sap si hauria quedat més dissimulat; però van filmar a l’estiu, i d’estiu, des del mar, Catalunya és una inacabable successió de gent al sol, una gentada que ocupa els racons més amagats, les platges llargues, les platges curtes, les roques, els espais més impossibles: la humanitat indígena o forastera, catalana, espanyola i europea, jove i vella, pobra i roca, ocupa el litoral sense barreres, i els efectes d’aquesta ocupació són un perfecte desastre. Vull dir que no hem tingut la idea, la previsió, el principi, de considerar la costa com un espai mereixedor de conservació i de respecte, i Catalunya de voramar, Catalunya litoral, s’ha convertit tota sencera, els cinc-cents quilòmetres o els que siguem, en una infinita i continuada urbanització: les velles ciutats escampades sense límit, els pobles antics prolongats en passeigs, la colonització incontrolada de tot el litoral, en forma d’hotels, d’apartaments horribles, de cases i més cases i més cases, ports i portets, carreteres, aparcaments, i tot allò que puga cobrir i deformar ja per sempre la costa, enlletgir-la fins a la monstruositat. Des de terra ja es veu, passant amb cotxe o amb tren: des del mar es veu més, es veu tot, tota l’extensió brutal del desastre. Cap govern, parlament, municipi, cap llei, cap dirigent polític amb poder, no han pensat que de litoral només n’hi ha un: de muntanyes n’hi ha moltes, de valls també n’hi ha moltes, i de planes, i de marges de riu, però, de costa, n’hi ha només una, una ratlla molt prima, delicada, estrictament irrepètible, i per tant més valuosa que qualsevol serralada, o que una vall del Pirineu. I n’hem permès la destrucció, la destrucció completa, de dalt a baix.

Catalunya des del mar, i el País Valencià des del mar, és una mostra tràgica de la brutal insensatesa humana. I tots en tenim part de culpa, jo també: jo també tinc una casa davant del mar (en un lloc, això sí, molt moderadament urbanitzat fa prop de quaranta anys), i també me’n podia haver privat. No he arribat mai a entendre per què de sobte la humanitat (la humanitat urbana, sobretot, la dels països dits desenvolupats) ha sentit en massa l’atracció de la mar: per poder viure despullats un mes o dos, per tornar a posar la carn al sol i a l’aire, per les curioses formes de llibertat que la platja permet, qui sap per què (n’he llegit explicacions de sociòlegs i gent del ram, però no m’han convençut mai), però és una atracció malèfica. Ha fet més mal que cap altra moda, passió, especulació o negoci: ha destruït de dalt a baix allò que, en la naturalesa, era més fràgil, més singular i més irrepètible. De muntanyes i planes, valls i turons, boscos i rocam, en podem veure molts encara tal com els ha fet la geologia, en la seua bellesa natural, intactes. D’espais de costa, del lloc únic on es troben la terra i la mar, ja no en podem contemplar gairebé cap ni un tal com han estat sempre, i si encara en queda un pam de lliure, ja ens afanyem a completar la destrossa. Prop de la meua casa de la mar hi ha quilòmetres de bellíssima costa de roques i pedres, carrasques i pins: ja ha estat declarada destrossable, edificable, i ja s’hi precipiten les màquines, les grues i els homes amb casc. Era un dels últims espais que, des del mar, permetien saber com era una costa sense destrucció humana. S’ha acabat, i s’acabarà tot, i els governants s’ho miren complaguts. I el país sencer calla, perquè això és progrés, economia, diners, i ja se sap que és així i que no pot ser de cap altra manera.